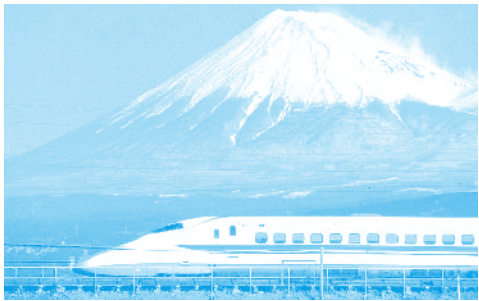

การพัฒนา อุตสาหกรรม

ญี่ปุ่น

MITI หัวรถจักรขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมญี่ปุ่น

พศ.ประยูร เชื้อววัฒนา และ Dr.Toshihiko Nomi

ต่อจากฉบับที่แล้ว

ใน 3 ตอนที่ผ่านมา ผมได้นำเสนอ “วิสัยทัศน์ของอุตสาหกรรม” ว่าเป็นกลไกทางนโยบายที่สำคัญของ MITI ในการผลักดันการพัฒนาอุตสาหกรรมญี่ปุ่น โดยได้นำเสนอใน 4 ประเด็นได้แก่ สารระเหิดของ “วิสัยทัศน์” กระบวนการจัดทำอันนำไปสู่ลักษณะพิเศษของ “วิสัยทัศน์” ดังกล่าว ผลกระทบจากการจัดทำ “วิสัยทัศน์” และการลดบทบาทของ MITI ในช่วง 1990's รวมทั้งได้กล่าวถึงรายละเอียดกระบวนการพัฒนาและจัดทำวิสัยทัศน์อุตสาหกรรมในส่วนที่เกี่ยวกับการคิดค้นอุตสาหกรรมเป้าหมายและองค์ประกอบของคณะกรรมการจัดทำวิสัยทัศน์ดังกล่าว

ในตอนนี้ จะกล่าวถึงรายละเอียดของกระบวนการพัฒนา “วิสัยทัศน์อุตสาหกรรม” ในส่วนที่เหลือต่อไป

3. แลรอบข้อมูลสำหรับการจัดทำ “วิสัยทัศน์”

ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการจัดทำ “วิสัยทัศน์” ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพอุตสาหกรรมในต่างประเทศ ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีและข้อมูลเกี่ยวกับตลาด ซึ่งจะกล่าวถึงในรายละเอียดดังนี้

ก. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพอุตสาหกรรมในต่างประเทศ เป็นข้อมูลซึ่งรวบรวม สังเคราะห์และวิเคราะห์โดยเจาะจงข้อมูลประกอบด้วย

1. ข้อมูลการตลาดในต่างประเทศ เพื่อการส่งออก
2. ข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในต่างประเทศ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการทำธุรกิจใหม่ๆ (โมเดลการทำธุรกิจใหม่ๆ) ผลิตภัณฑ์ใหม่ รวมไปถึงเทคโนโลยีใหม่ นอกจากนี้ ยังมีการนำแนวโน้มใหม่ๆ ในสหรัฐฯ เป็นตัวบ่งชี้ทิศทางการพัฒนาในญี่ปุ่น ซึ่งมักเกิดตามมา (เช่น การแพร่กระจายการใช้รถยนต์ (motorization) การแพร่หลายของเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน เป็นต้น)

ข. ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยี MITI รวบรวมข้อมูลเทคโนโลยีผ่านทางนักวิจัยใน

สถาบันวิจัย หรือห้องปฏิบัติการ วิจัยใน AIST และมหาวิทยาลัย ขณะเดียวกันก็ทำการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องจักรในการผลิตทันสมัยของอเมริกาและยุโรปเพื่อพิจารณาแนวทางสนับสนุนการลงทุนเครื่องจักรให้กับอุตสาหกรรมเป้าหมาย

นอกจากนี้ MITI ยังทำการศึกษาข้อมูลการวิจัยในต่างประเทศ เพื่อเข้าใจแนวโน้มและพัฒนาการเทคโนโลยีในอนาคต หลังจากนั้น MITI จะทำการสังเคราะห์และวิเคราะห์ พร้อมกับถ่ายทอดข้อมูลเหล่านี้ในรูปแบบของเอกสารนโยบาย “วิสัยทัศน์อุตสาหกรรม”

ค. ข้อมูลเกี่ยวกับการตลาด ส่วนนี้ประกอบด้วย ข้อมูลและสถิติ จากภาครัฐ รวมไปถึงสถิติเฉพาะอุตสาหกรรม จากสมาคมอุตสาหกรรม ซึ่งประกอบด้วย ปริมาณการผลิตและยอดขาย ยอดขายและอัตราขยายตัวตาม Segment รวมไปถึงอัตราขยายตัวของอุตสาหกรรมปลายน้ำที่ใช้ผลิตภัณฑ์นั้นๆ

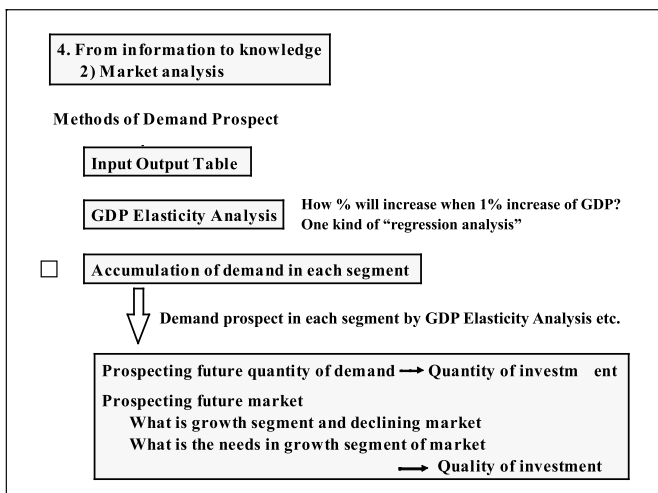
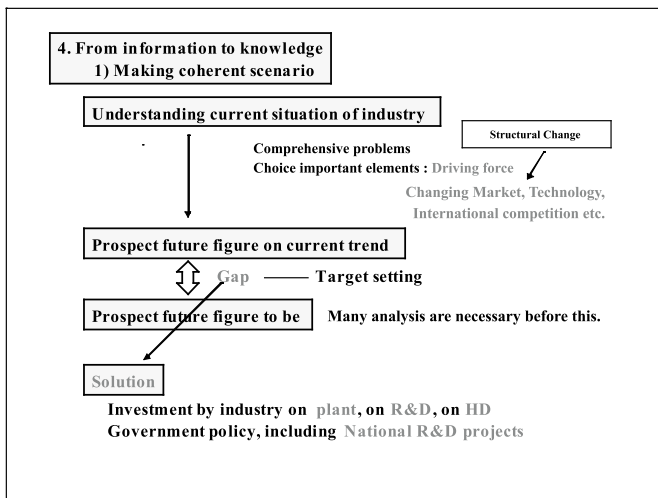
ข้อมูลที่รวบรวมมาเหล่านี้จะผ่านการสังเคราะห์และวิเคราะห์เพื่อพยากรณ์อุปสงค์ของตลาดต่อผลิตภัณฑ์ในอนาคต พยากรณ์ตลาดในอนาคตแบ่งตาม Segment ที่ขยายตัวและที่หดตัว รวมไปถึงความต้องการของ Segment อุตสาหกรรมที่ขยายตัวสูง เป็นต้น

4. การสืบเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ ไปเป็นกรอบนโยบาย

จากข้อมูลที่รวบรวมมาได้ข้างต้น MITI จะทำการสังเคราะห์เพื่อประมวลขึ้นเป็นองค์ความรู้สำหรับกำหนดเป็นกรอบนโยบายในรูปของ “วิสัยทัศน์อุตสาหกรรม” ต่อไป ทั้งนี้ เอกสารนโยบายดังกล่าวจะมีลักษณะสำคัญดังนี้

4.1 การจัดทำภาพอนาคตที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้ ภาพดังกล่าวจัดทำขึ้น โดยพิจารณาองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

ก) การทำความเข้าใจถึงสภาพปัญหาในปัจจุบันของอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งครอบคลุมถึงอุปสรรคในการพัฒนาและขีดจำกัดในการแข่งขัน พร้อมทั้งพิจารณาองค์ประกอบสำคัญที่จะเป็นพลังในการขับเคลื่อน ซึ่งเป็นได้ทั้งปัจจัยทางเทคโนโลยี ปัจจัยด้านการตลาด เป็นต้น

ข) การวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างภาพอนาคตที่พึงหวังกับภาพอนาคตหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เพื่อค้นหา แนวทางในการลดช่องว่างดังกล่าว เช่น การลงทุนในการปรับเปลี่ยนเครื่องจักรการผลิต หรือการวิจัยและพัฒนา หรือการพัฒนาบุคลากรและรวมไปถึงนโยบายแห่งรัฐในการส่งเสริมและสนับสนุน การวิจัยและพัฒนา

4.2 การวิเคราะห์สภาพทางตลาด เป็นการวิเคราะห์อุปสงค์ตลาดโดยใช้โมเดลทางเศรษฐศาสตร์ที่เรียกว่า ตารางอินพุต-เอาต์พุต

ก) ทำการวิเคราะห์ความยืดหยุ่นอันเนื่องมาจาก GDP เพื่อคาดการณ์ว่าหากจีดีพีมีการเพิ่มขึ้น 1% จะมีผลกระทบในเชิงอุปสงค์มากน้อยเพียงไร เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของอุปสงค์ ในเงื่อนไขการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบต่างๆ

ข) จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ดังกล่าว จะได้ข้อมูลเชิงปริมาณของการขยายตัวอุปสงค์ อันจะเป็นตัวบ่งชี้ การลงทุนเชิงปริมาณ ขณะเดียวกันการวิเคราะห์ในรายละเอียดในแต่ละ Segment ของอุตสาหกรรม ช่วยทำให้เห็นได้ว่ามี Segment ที่ขยายตัวและบาง Segment ที่หดตัว อันจะเป็นตัวบ่งชี้การลงทุนเชิงคุณภาพได้

4.3 กระบวนการรวบรวมข้อมูลจากบริษัท ความสำคัญในการจัดทำกรอบนโยบายดังกล่าว อยู่ที่การมีข้อมูล สถิติ ที่ถูกต้องและรวดเร็ว ดังนั้น การสร้างความเชื่อมั่น ยอมรับของภาครัฐ โดยเฉพาะ MITI ต่อภาคอุตสาหกรรมจึงเป็นกุญแจสำคัญไปสู่ความสำเร็จนั้น

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติจากแต่ละบริษัทนั้น MITI จะต้องรับรองการเก็บรักษาความลับ หลังจากนั้น ผู้บริหารของ MITI จะเป็นผู้กำกับในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้ เพื่อรวบรวมนำเสนอในคณะกรรมการจัดทำวิสัยทัศน์ โดยผ่านกระบวนการเช่นนี้ MITI จึงสามารถได้ข้อมูลสถิติที่ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์ สำหรับเป็นข้อมูลจำเป็นในการวิเคราะห์และจัดทำ “วิสัยทัศน์อุตสาหกรรม” ในที่สุด

อ่าน ต่อฉบับหน้า

